

ПРОФІЛАКТИКА ПАТОЛОГІЇ ОТЕЛЕННЯ І ПІСЛЯТОТЕЛЬНОГО ПЕРІОДУ

Ревунець А.С., Грищук Г.П., Захарін В.В.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Тільність, отелення і післяяотельний період є складовими єдиного репродуктивного циклу, від перебігу якого залежать тривалість сервіс-періоду, скорочення терміну відновлення репродуктивної функції корів та ефективність осіменіння [4],

Роди слід розглядати не лише як акт народження нового організму, а й як одну із ланок підготовки репродуктивних органів самки до майбутньої вагітності [2].

Тривалість отелення та його окремих стадій пов'язана із¹: фізіологічним станом корів, які певною мірою визначаються такими зовнішніми факторами як пора року, умови годівлі й утримання, а також породними і віковими особливостями.

Передчасне втручання в родовий процес, надання несвоєчасної та некваліфікованої акушерської допомоги призводить до виникнення акушерських хвороб, які ускладнюють «перебіг післяяотельного періоду і часто є причиною неплодності [3, 5].

Головними природними факторами що прискорюють перебіг післяяотельного періоду і посилюють інволюційні процеси в статевих органах корів, є покращення годівлі і утримання [6], інтенсивний моціон [1].

Для вирішення цієї проблеми запропоновано використовувати гормональні, нейротропні, вітамінні препарати, мікроелементи, простагландини тощо.

Аналіз останніх досліджень. Вплив адсорбентів на перебіг тільності, отелення і післяяотельного періоду у корів в зоні радіаційного забруднення вивчав Ревунець А.С. (2003). Ним встановлено, що згодовування фероцину стимулює перебіг третьої стадії отелення, яка

була коротша на 143 хв., імпрегнованої глини - на 130 хв. в порівнянні з контрольними тваринами.

Метою наших досліджень було вивчення впливу на перебіг отелу та післяотельного періоду згодовування в складі раціону суміші адсорбентів та введення тканинного препарату фетоплацентату і тривітаміну.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проведені в умовах Житомирщини у ТОВ ім. Шевченка Народицького району на коровах чорно-рябої породи та в ДПДГ "Рихальське" Ємільчинського району на коровах чорно-рябої голштинської породи.

В обох господарствах було сформовано по дві групи корів# аналогів 2-5 лактації, по 20 тварин в кожній за однаковим терміном тільності. Тварин утримували на прив'язі в типових двохранних корівниках.

Згідно з раціоном коровам згодовували по 2 кг сіна-різнотрав'я, 10 кг сінажу, 20 кг силосу, 2 кг соломи пшеничної, 1 кг концентрованих кормів. Корови мали вільний доступ до солі лизунця. *

Препарати застосовували за такою схемою: імпрегнованої глини -100 г, фероцину - 1 г, сапоніту - 60 г за 45 днів до отелення, тканинний препарат фетоплацентат - 20 см³ (5 мл/100 г живої ваги) за 21,14, 6 днів, тривітамін - по 10 см³ за 30, 20,10 днів до отелу.

Загальний стан корів визначали за результатами клінічного дослідження, а обмін речовин за біохімічними показниками крові. Проби крові відбирали з яремної вени вранці до годівлі корів за 5 днів перед постановкою досліду. У сироватці крові визначали загальний білок за методикою Рейса, каротин - За Карр - Прайсом у модифікації Юдкіна, резервну лужність- за Беляєвою - Большаковою, неорганічний фосфор - за В.М. Коромисловою і ЛАКудрявцевою, кальцій - трилонометричним методом.

З появою передвісників отелення й до виділення посліду за коровами вели цілодобове спостереження. Отелення відбувалося у стійлах. Тривалість стадій отелення визначали шляхом хронометри.

Результати досліджень. За даними клінічного дослідження, перед початком досліду загальний стан тварин коливався в фізіологічних межах. У окремих корів виникали набряки вим'я, що розповсюджувалися на черевну стінку. При біохімічному дослідженні в сироватці крові до застосування препаратів рівень загального білка становив $67,7 \pm 0,2$ г/л; каротину $4,55 \pm 0,2$ мкМ/л, резервної лужності $120 \pm 2,2$ мм/л. При умісті в крові кальцію $2,05 \pm 0,01$ мм/л і фосфору $0,83 \pm 0,01$ мм/л, кальцій-фосфорне відношення становило 2,4:1.

Перебіг окремих стадій отелення представлений в таблиці 1.

Початок підготовчої стадії отелення у 85% корів обох господарств характеризувався занепокоєнням: рони переступали тазовими кінцівками, оглядалися на живіт і махали хвостом, передніми кінцівками гребли підстилку, хвіст піднімали догори, періодично лягали, різко вставали, мукали. Спостерігалось часте сечовиділення, невеликими порціями. У більшості корів крижово-сідничні зв'язки почали розслаблятися за 17-20 днів до отелення, слизовий корок шийки матки виділявся за 12-14 днів. За 3 дні до отелення не у всіх корів він виділявся у вигляді тягучого джута.

Таблиця 1 - Вплив суміші адсорбентів, фетоплацентату та тривітаміну на перебіг окремих стадій родів у корів (n=20)

Показники	ТОВ ім. Шевченка		ДПДГ "Рихальське"	
	дослідна група (суміш адсорбентів)	контрольна група	дослідна група (фетоплацентат+тривітамін)	контрольна група
Підготовча стадія, хв	161,3±9,8	252,8±31,8	181,0±9,6	294,2±29,4
Родова стадія, хв	32,4±2,6	65,6±10,6	33,2±2,4	106,8±5,9
Післяродова стадія, хв	191,4±12,8	346,0±46,0	313,0±5,1	386,0±28,6
Тривалість трьох стадій отелення, хв	385,1	664,4	527,2	787,0

Під час короткочасних переймів при лежанні у корів із статеві щілини появлялися навколорідні оболонки, що розривалися при збільшенні інтенсивності переймів і потуг та зменшенні паузи між ними. Частина тварин після розриву оболонок різко піднімалася, заспокоювалася, приймала корм і знову лягала, переважно на лівий бік. Перейми і потуги відновлювалися ще з більшою силою. Вони були найдовшими при прорізанні голови і проходженні грудей через статеву щілину. В цей час напружувалися всі м'язи тулуба, розправлялися тазові кінцівки, тварини глибоко вдихали та видихали повітря, стогнали. Після народження кінцівок і тулуба, наступала короткочасна пауза, після якої перейми і потуги відновлювалися і виведення плода закінчувалось. У більшості корів перебіг другої стадії отелення закінчувався протягом 10-15 хвилин у лежачому положенні. Із усіх корів в обох господарствах тільки у трьох корів отели перебігали з тазовим передлежанням плодів протягом 25-30 хвилин.

Підготовча стадія отелення в дослідній групі ТОВ ім.Шевченка тривала 161,3±9,8 хв, в ДПДГ "Рихальське" - 181,0±9,6 хв, а у контрольних 252,8±31,8 і 294,2±29,4 хв відповідно, друга стадія у дослідних - 32,4±2,6 та 33,2±2,4 хв, а у контрольних 65,6±10,6 і 106,8±5,9 хв.

Тривалість послідової стадії у корів дослідних груп становила 191,4±12,8 хв та 313±5,1 хв, у контрольних - 346,0±46,0 та 386,0±28,6 хв відповідно. У однієї корови дослідної групи і у двох із контрольної групи ДПДГ "Рихальське" відмічали часткове затримання посліду. Затриманий послід відділяли оперативним шляхом з депонуванням в порожнину матки суміші антибіотиків.

Перебіг післятотельного періоду у всіх корів контролювали за виділенням лохий та їх органолептичною оцінкою. Корів в охоті виявляли у ДПДГ "Рихальське" під час моціону. Всіх корів осіміняли штучно ректоцервікальним методом. Ефективність осіменіння представлена в таблиці 2.

Аналіз проведених досліджень показує, що тривалість другої стадії отелення була у дослідній групі ТОВ ім. Шевченка в два рази коротшою ніж у контрольних (32,4 та 65,6 хв відповідно), а ДПДГ "Рихальське" в 3 рази коротшою ніж у контрольних (33,2 та 106,8 хв відповідно).

Найважливішим показником, за яким можна визначити ефективність застосування препаратів на отелення, є тривалість третьої стадії отелення. Вона була найкоротшою в дослідній групі ТОВ ім. Шевченка (191,4 хв), у контрольних груп корів із ТОВ ім. Шевченка та ДПДГ "Рихальське" її тривалість майже не відрізняється (346,0 і 386,0 хв відповідно).

Таблиця 2 - Ефективність застосування суміші адсорбентів, фетоплацентату та тривітаміну для відновлення відтворюваної функції корів

Показники	ТОВ ім. Шевченка		ДПДГ "Рихальське"	
	дослідна група (суміш адсорбентів)	контрольна група	дослідна група фетоплацентат+тривітам ін)	контрольна група
Час від отелення до запліднення, днів	95,8±24,3	137,2±38,0	86,0±26,0	97,0±37,8
Індекс осіменіння	1,10	1,15	1,66	1,42

Отже, найбільший вплив на перебіг послідової стадії отелення мало згодовування в складі раціону суміші адсорбентів (191,4 хв), менший введення фетоплацентату та тривітаміну (313,0хв).

Проте, як видно з таблиці 2 тривалість від отелення до запліднення була найкоротшою у корів з ДПДГ "Рихальське", яким вводили фетоплацентат.

Тривалість перебігу всіх стадій отелення у корів була різною. При згодовуванні суміші адсорбентів - 385,1 хв, при введенні фетоплацентату і тривітаміну— 527,2 хв, у контрольних групах - від 664,4 до 787,0 хв.

Висновки:

1. Застосування коровам під час запуску та сухостійного періоду протягом 45 днів адсорбентів в складі суміші імпрегнованої глини, фероцину та сапоніту стимулює перебіг всіх стадій отелення і вони закінчуються протягом 385,1 хв.

2. Трикратне введення коровам в запуску фетоплацентату і тривітаміну забезпечує перебіг отелення протягом 527,2 хв.

3. Найкоротший період від отелення до запліднення (86,0 днів) і найвищий індекс осіменіння (1,66) був у корів, яким вводили фетоплацентат і тривітамін,

Література:

1. Воспроизведение стада в промышленном скотоводстве / Ф.И. Осташко, В.А. Чирков, А.Д. Бугров и др; Под ред. ф.И. Осташко.-К :Урожай, 198\$.-168с.

2. Карташов І.І., Шарапа Г.С. Акушерство, гінекологія і штучне осіменіння сільськогосподарських тварин.-К.; Вища школа, 1991.-320 С.

3. Лобикова А.И. Влияние моциона на течение послеродового периода у коров при стойловом содержании // Ветеринария. -1968. \- №3. - С. 87.

4. Логвинов Д.Д. Беременность и роды у корон. - К.: Урожай, 1078. - 240 с.

5. Краевський Ай, Поліщук Б. Природні фактори та технологічні прийоми профілактики акушерських хвороб у корів // Ветеринарна медицина України. -1997 - №5. - С. 30-31.

6. Шипилов В.С., Лобикова А.И. Роды у коров // Ветеринария. -1969. - №11. - С.

92-96. '